УДК 338.4: 636.4

Гірняк К.М., аспірант ©
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВИНАРСТВА

Викладено результати дослідження стану і тенденцій розвитку галузі свинарства у світі. Виявлено зміни у пропорціях виробництва, споживання, імпорту та експорту свинини у світі та його регіонах..

Ключові слова: *свинарство, поголів'я свиней, виробництво, споживання.*

Постановка проблеми. Світовий досвід показує, що закономірним процесом для всіх цивілізованих країн є розвиток свинарства на індустріальній основі при виправданій в екологічному і енергетичному відношенні концентрації виробництва. Багато в чому розвиток свинарства залежить від досягнень науки і заінтересованості товаровиробників в ефективному використанні її здобутків на практиці [7, с. 2]. Дослідження підтверджують, що сучасне розміщення продуктивних сил в аграрному секторі пов'язане не лише з агрокліматичними умовами країн різних континентів, але й із сформованими в умовах глобалізації ринкових відносин міжнародним поділом праці. В результаті цього у значній частині країн відбулася поглиблена спеціалізація на виробництві певних видів тваринницької продукції, що підвищує рівень її конкурентоспроможності на світовому ринку [1, с. 100]. Компанії з сучасним менеджментом вже давно аналізують розвиток українського м'ясного ринку в контексті світового. Враховуючи, що торгівля м'ясом стала відносно лібералізована, то без вивчення світових тенденцій тепер не обійтися і пересічному сільгосптоваровиробникові. Світовий ринок вже сьогодні відчутно впливає на рівень закупівельних і відпускних цін в Україні. Щоправда, в сегменті свинини, з кожним днем роботи у рамках правил СОТ список країн, що мають вплив на наші внутрішні ціни практично на усі види м'яса і м'ясопродуктів, збільшуватиметься [8, с. 114]. Свинарство у промислово розвинених країнах світу знаходиться на етапі активного розвитку, а тому потребує подальших вивчень з метою аналізу факторів, що стимулюють його розвиток, та використання досвіду цих країн в Україні.

Аналіз останніх досліджень. Дана проблема представлена широким колом досліджень, що розглядається в працях багатьох вчених економістів аграріїв, а саме О.А. Богуцький, П.С. Березівський, Б.В. Данилів, О.П. Дрига, П.К. Канінський, О.В. Мазуренко, В.Я. Месель-Веселяк, В.П. Рибалка, І.В. Свиноус, В.І. Топіха та інші.

© Науковий керівник. к.е.н., доцент Батюк Б.Б.

Гірняк К.М., 2010

Мета статті. Висвітлення результатів дослідження розвитку свинарства в світі, його оцінка та пошук рішень щодо подальшого розвитку даної галузі.

Результати дослідження. У квітні 2010 року Департаментом охорони навколишнього середовища, продовольства і сільського господарства Великобританії опубліковані дані поголів'я свиней в країнах ЄС (табл. 1).

Таблиця 1

Поголів'я свиней в Європейському Союзі (млн. голів)

Країна	Роки						
	1990	1995	2000	2005	2007	2008	2009
ЄС-27, з яких	134,6	127,9	126,1	130,8	131,5	126,1	125,4
Німеччина	34,2	24,7	26,0	26,9	26,5	26,8	26,6
Іспанія	16,9	19,3	22,4	25,3	26,0	26,3	25,3
Польща	19,5	20,4	17,1	18,1	18,1	14,2	14,3
Франція	12,3	14,6	14,9	15,0	14,7	14,8	14,5
Данія	9,3	11,1	11,9	13,5	13,6	12,2	12,9
Нідерланди	13,9	14,4	13,1	11,2	11,6	11,7	12,1
Італія	9,3	8,0	8,4	9,3	9,3	9,3	9,2
Румунія	11,7	7,8	5,8	6,6	6,8	6,2	5,9
Великобританія	7,5	7,6	6,5	4,9	4,9	4,6	4,6

Джерело: розраховано за даними [6].

Першу позицію традиційно тримає Німеччина – 26,6 млн. свиней, другу займає Іспанія – 25,26 млн. свиней, третю Франція – 14,55, четверту Польща – 14,25 млн. свиней.

Частка свинини в балансі м'яса у більшості країн Європи становить понад 50, а в Китаї – навіть 80%. Найбільшими її виробниками в Європі є Німеччина (4123 тис. т), Іспанія (2985), Франція (2350), Данія (1759), Польща (1710), Російська Федерація (1595), Італія (1510 тис. т) та інші країни, для яких характерна стабілізація виробництва свинини або його зростання.

Лідирують за поголів'ям свиней такі країни, як Китай – 473 млн., США – 60 млн., Бразилія – 33 млн., Німеччина – 26, Іспанія – 24, В'єтнам – 23, Польща і Мексика – по 18, Росія – 16 млн. голів. Україна за цим показником до 1990 року посідала 8 місце в світі, при наявності 19,9 млн. свиней [7, с. 2].

Проведені розрахунки показують, що в цілому розширене відтворення м'ясних ресурсів відбувається за рахунок зростаючої кількості худоби і птиці у переважній більшості країн світу. На початок 2008 р. загальна кількість усього поголів'я (в перерахунку на умовні голови) становила 1586,0 млн. гол. При цьому частка свиней становила – 17,4 %. Регіональний характер сучасного стану розміщення поголів'я свиней відображено на рисунку 1. Якщо виробництво свинини у світі прийняти за 100%, то її виробляють, %: в Азії – 55,7, Європі – 26,5, Північній Америці – 13,0, Південній – 3,5, Африці – 0,8, Океанії – 0,5.

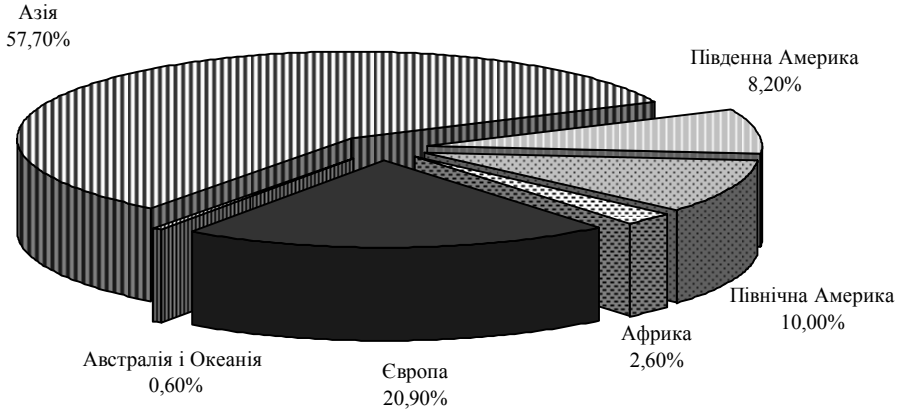

Рис. 1. Питома вага країн окремих континентів у загальному поголів'ї свиней (ум. гол.), %.

Джерело: адаптовано автором [1].

За останні п'ять років виробництво, як і споживання свинини в світі збільшилося майже на 6% (табл. 2). Частка свинини, що займає найбільший сегмент світового ринку м'яса, залишається на рівні 39-41%. Як стверджують фахівці, це свідчить про те, що в ряді країн-виробників (вони ж є і основними експортерами) виробництво свинини залишається стабільним.

Таблиця 2

Світовий ринок свинини, млн. тонн

Показники	Роки				
	2005	2006	2007	2008	2009
Виробництво	94,420	96,075	94,585	98,528	100,236
Споживання	94,048	95,842	94,434	98,357	100,022
Імпорт	4,740	4,921	5,087	5,915	5,323
Експорт	5,006	5,224	5,162	6,147	5,465

Джерело: розраховано за даними [3].

Якщо простежити динаміку споживання свинини у світі, то можна відмітити, що вона залишається на одному рівні. Так, споживання свинини в загальному споживанні м'яса складає: 1992 рік - 40%, 2003 - 42%, 2009 - 42% (рис. 2).

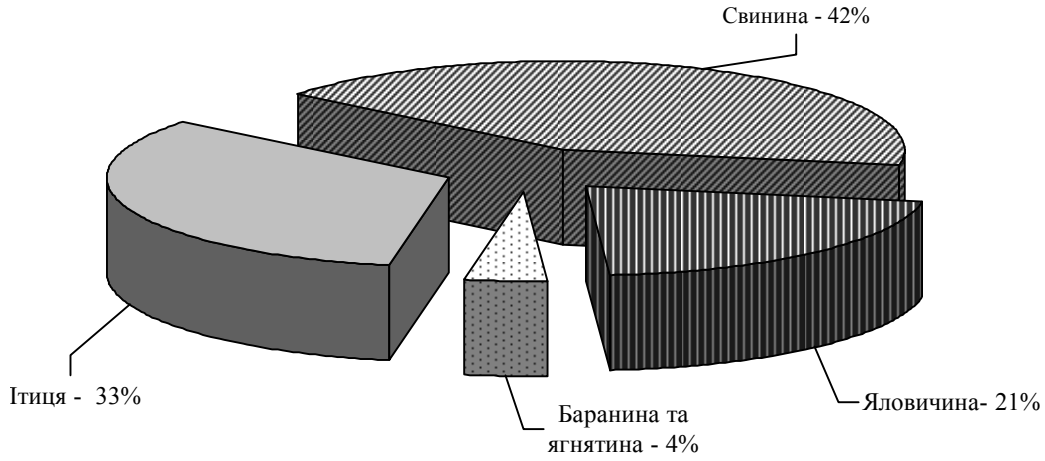

Рис. 2. Динаміка споживання мяса свинини у світі.

Джерело: [2].

Що стосується споживання свинини на душу населення, то Україна займає одне з останніх місць у світі - 14.8 кг/люд. Для порівняння, в країнах ЄС цей показник становить 38,8 кг/люд., США - 27,9, КНР - 34,5, РФ - 22,0, Тайвань - 40,9 кг/люд (табл.3).

Таблиця 3

Споживання свинини на душу населення по окремих країнах на 1 особу, кг

Країни	Роки						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Австралія	20,8	20,8	21,3	20,9	22,3	21,9	21,6
Бразилія	10,6	10,6	10,3	11,4	11,7	12,1	12,4
Канада	25,4	27,0	23,8	23,9	25,1	23,7	23,4
Чилі	18,2	17,1	17,8	21,1	21,8	24,2	23,7
КНР	32,7	33,1	34,6	35,0	32,3	33,7	34,5
ЄС-27	39,0	38,7	38,8	38,8	40,4	39,3	38,8
Гонконг	59,5	65,1	59,6	60,4	61,5	69,8	72,3
Японія	18,3	19,9	19,7	19,2	19,4	19,6	19,5
Південна Корея	27,0	27,9	27,3	29,5	31,1	31,0	30,0
Мексика	13,7	14,8	14,7	13,8	14,0	14,5	14,5
Російська Федерація	16,2	15,9	17,0	18,2	19,4	20,8	22,0
Тайвань	41,4	41,9	41,6	40,7	40,5	40,5	40,9
Україна	13,1	12,8	11,6	11,7	15,4	16,2	14,8
США	30,4	30,1	29,3	28,9	29,8	28,3	27,9

Джерело: адаптовано автором [3].

Найбільшим експортером свинини у світі являється Китай. У цій країні зосереджено понад 50% усього світового поголів'я свиней, виробництво

свинини складає 48,4 млн. тонн (рис. 3). І у наступні роки Китай збільшуватиме свою частку у світовому виробництві, до 2012 року виробництво свинини в цій країні збільшиться до 55,1 мільйонів тонн.

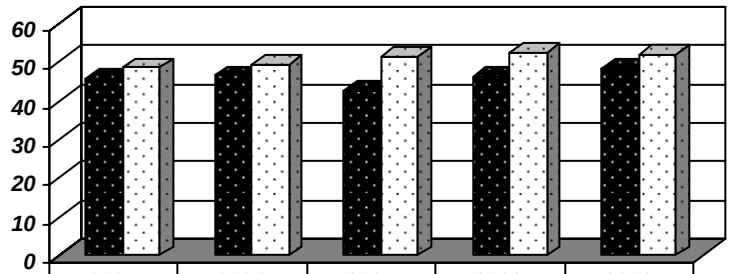

	2005	2006	2007	2008	2009
Китай	45,8	46,5	42,7	46,2	48,4
Світ	48,6	49,5	51,6	52,4	51,8

Рис. 3. Виробництво свинини у світі та Китаї, млн. тонн

Джерело: розраховано за даними [3].

Останнім часом помічений активний ріст ринку свинини в Канаді, США, Росії (рис. 4). Так, у США виробництво свинини у 2009 р. зросло на 35% порівняно з 2005р.

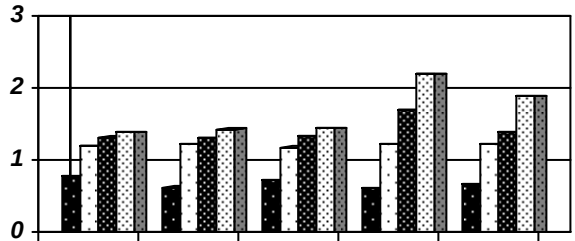

	2005	2006	2007	2008	2009
Бразилія	0,78	0,62	0,71	0,61	0,67
Канада	1,2	1,21	1,18	1,23	1,23
ЄС-27	1,32	1,31	1,34	1,7	1,4
США	1,4	1,43	1,45	2,2	1,9

Рис. 4. Виробництво свинини в деяких країнах світу, млн. тонн

Джерело: розраховано за даними [3].

Що стосується ринку свинини в європейських країнах, то він уже досяг певного рівня і надалі не буде значно зростати. Тому для багатьох представників з Данії, Голландії, Франції, Польщі Україна цікава не тільки як

ринок збуту своєї продукції - вони прагнуть налагодити виробництво свинини безпосередньо в Україні (табл. 4).

Таблиця 4

Основні країни імпортери та експортери у світі (у 1000 тонн ваги туші)

	Країна	Роки			
		2004	2006	2008	2009
Імпорт	Японія	1269	1154	1248	1242
	Росія	614	835	940	960
	Мексика	458	446	540	530
	Корея	233	410	460	440
	Гонконг	285	277	367	390
	Китай	169	90	480	360
	Канада	105	145	215	230
	Україна	64	62	140	180
	США	499	449	377	372
	Інші	812	1045	1034	1039
	Загалом	4508	4913	5801	5743
Експорт	ЄС-27	1302	1284	1525	1475
	Канада	972	1081	1075	1080
	Бразилія	621	639	675	705
	Китай	537	544	198	170
	Чилі	103	130	115	120
	США	989	1359	2412	2313
	Інші	192	187	184	191
	Загалом	4716	5224	6184	6059

Джерело: адаптовано автором [2].

За останні роки ситуація на світовому ринку м’яса розвивалася під дією факторів світової фінансової кризи та збільшення попиту на продукти харчування з боку великих азіатських держав. Аналіз даних ФАО показує, що попит виріс, а пропозиція не встигає задовольнити ці потреби. Важливим є те, що м’ясо не подорожчало так різко, як зернові, тому це подорожчання відкладається на більш пізні строки. Ефективність галузі визначається меншою кількістю кормів на одиницю готової продукції. Коли корми дорожчають, споживачі переходять на використання більш дешевих сортів м’яса [4].

Висновки. Сучасний стан споживання та виробництва продукції свинарства у світі характеризується як стабільний і сформований. Однак для ефективного розвитку галузі слід забезпечити вирішення таких рішень: активізація наукових розробок у галузі селекційно-племінної роботи, удосконалення і розробка нових високоефективних систем кормозабезпечення та ветеринарно-санітарного захисту свиней, технологій утилізації гною, переробки відходів виробництва та первинної переробки; постачання високоефективних ветеринарних препаратів, сучасних методів діагностики, профілактики та лікування тварин; організація обміну досвідом, внутрішньогалузеве та зарубіжне стажування, інші заходи та проекти,

спрямовані на підвищення професійного рівня робітників галузі, престижності їхньої праці.

Література

1. Бойко В. І. Ринок мяса: проблеми формування ресурсного потенціалу // В. І. Бойко // Економіка АПК. – 2009. - № 11. – С. 97-102.
2. Виазовская С. Перспективное свиноводство / С. Виазовская // Мясной бизнес. – 2009. - № 8. – С. 92-94.
3. Гетя А. Прогноз мирового рынка свинины на 2010 год. / А. Гетя // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svynarstvo.in/ua/uk/statti/analityka/211-prognoz
4. Кирилюк О.Ф. Сучасні світові тенденції розвитку птахівництва в системі продовольчого забезпечення / О.Ф. Кирилюк // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://btsau.kievua/ua/edition.php?read=1007
5. Копитець Н. Ринок свинини: реалії та можливості / Н. Копитець // Мясной бизнес. – 2010. - № 6. – С. 80-83.
6. Поголів'я свиней в країнах ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://svynarstvo.in/ua/uk/statti/analityka/431-eu-quantity-pigs-2009
7. Рибалко В. Наукові аспекти розв'язання проблеми дефіциту свинини в Україні / Рибалко В. // Тваринництво України. – 2006. - №2. – С. 2-5.
8. Святкивская Е. Мясные перспективы / Е. Святкивская // Мясной бизнес. – 2008. - № 7. – С. 114-119.

Summary

Girnjak K.M.
Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S. Z. Gzhytskyj.

WORLD PROGRESS OF PIG BREEDING TRENDS

The results of research of the state and progress of industry of the pig breeding trends are expounded in the world. It is discovered change in the proportions of production, consumption, import and export of pork, in the world and his regions

***Keywords**: pig breeding, population of pigs, production, consumption.*

Стаття надійшла до редакції 7.09.2010